

פסחים לד. (שורה 8) עד לה. (משנה)

ביאורי מושגים

אוכל, משקים וכלי חרס לא ניתן לטהר במקוה. עם זאת ישנן דרכים עקיפות לגרום לחפצים אלו טהרה: כלי חרס - שבירתו היא טהרתו (כיוון שמתייחסים לשברים כחפץ חדש).
זרעים - יש לשתול אותם (ואז או שהם חפץ אחר או שהם נטהרים משום חזרתם אל הטבע).
מים - ניתן להשיקם למים (ואז או שהם חפץ אחר או שהם נטהרים משום חזרתם אל הטבע).

משנה בתרומות

כיוון שחיבורם לקרקע ביטלן מתורת אוכל.

שתילי תרומות שננטמו ושתלן: 1. טהורים.
 2. אסורים באכילה.

מי אסור באכילה ולמה?

דחייה: המשניות הקודמות בתרומות כבר לימדו דין זה!

רבה:
זרים. כיוון שגידולי תרומה נחשבים תרומה.

הסבר זה מסתדר רק עם לשיטת ריש לקיש (שסובר שהיסח הדעת הוא פסול עצמאי)

רב ששת:
כהנים. כיוון שנפסלו בהיסח הדעת (שהרי הסיח דעתו מהם כשנטמאו, והיסח הדעת פוסל בקדשים).

הסבר זה לא מתיישב עם שיטת ר' יוחנן (הסובר שהיסח הדעת הוא מחשש טומאה - אין הגיון לאסור בגלל חשש טומאה שהרי החיבור לקרקע מבטל אפילו טומאה ודאית).

רב ירמיה:
כהנים. חכמים תיקנו מעלה בתרומה ולכן חיבורם לקרקע לא מטהר אותם לעניין אכילה.

נפקא מינה בין השיטות:
 אם יבוא אליהו ויאמר שלא נגעה בו טומאה (ר"י - לא נפסל, ר"ל - נפסל)

מדוע היסח הדעת פוסל בקדשים?

ר' יוחנן: מחשש שהקדשים נטמאו.

ריש לקיש: דין מיוחד בקדשים. (פסול גוף')

תירוצ: התוספתא סוברת שתמיד יש לפסול בלינה (גם פסולים ברורים ומובהקים)

קושיה 1 על ריש לקיש:
 התוספתא דורשת לפסול בלינה חטאת עוף שנפסלה כבר בהיסח הדעת.
משמע ש: היסח הדעת אינו פסול אלא חשש.

תירוצ: ר' יהושע בכלל לא דיבר על פסול היסח הדעת [אלא על בשר שננטמא (=נפסל) מטבול יום].

קושיה 2 על ריש לקיש:
 ר' יהושע סובר שאם זרק את הדם על בשר פסול - הציץ מרצה.
משמע ש: פסול היסח הדעת הוא מחשש טומאה, ולכן הציץ מרצה.

הגמרא מביאה גם מעלה בקודש שנוהגת מהתורה:
מחוסר כפרה: טמא שטבל והעריב שמשו אינו אוכל
בקדשים (עד שיביא למחרת את קרבנו).

מקרים שבהם עשו חכמים מעלה בקדשים והחמירו:

אביי התלבט האם מדובר רק במים
שהקדישן בכלי או אף אם הקדישן בפה.

ר' אושעיא: מים שהקדישן ונטמאו - לא מועילה להם השקה במקוה.
בריתא המובאת ע"י רבא: כלי שמקדש בו מי חטאת צריך למלותו ישירות מן המעין.
בריתא המובאת ע"י רב אשי: עצים ולבונה של קודש (שאינם אוכלו!) מקבלים טומאה.